

De Swaene

Genootschap voor Heemkunde
Anderlecht

OVERZICHT ACTIVITEITEN 1975-1984

1975

8 oktober 1975 -Stichtingsvergadering

De stichtingsvergadering ging door in Anderlecht, Vaandelstraat 51 onder leiding o.a. van de heer Jan De Keersmaecker die later ook zou optreden als Voorzitter (tot 1992).

De juridische vorm van de Anderlechtse Heemkundige Kring was onduidelijk, doch daar zou men later over beslissen.

5 december 1975 – Werkvergadering

Op dat ogenblik werd beslist om van de Heemkundige Kring een feitelijke vereniging te maken.

Er werd ook onmiddellijk beslist om aan te sluiten bij de toenmalige Culturele Raad van Anderlecht, en zich te laten opnemen in de inlichtingenlijst van de Studie- en Documentatiedienst van het toenmalige Gemeentekrediet.

1976

20-21 maart 1976 - “Zo was Anderlecht”

Er werd een tentoonstelling gehouden onder de titel “Zo was Anderlecht” in samenwerking met de Sociaal Culturele Raad Anderlecht over het verleden van de gemeente.

Een tabaksnijder, tal van oude ambachtswerktuigen, oude postkaarten , vergeeld foto's , stambomen en oude zegels , herinnerden aan het roemrijke verleden van Anderlecht.

Aan de muren prijkten tal van prachtige schilderijen van heemschilders zoals Van Genechten en Verheyden.

Het was een echt succes en 100-den mensen bezochten deze unieke tentoonstelling.

16 mei 1976 - Hoeve Elishout

Hoeve Elishout aan de Emile Grysonlaan is sinds 1975 geklasseerd.
De oorspronkelijke hoeve bestond reeds rond 1200 en hing af van de abdij van Vorst.

Het huidige gebouw werd tijdens het Frans Bewind als vastgoed verkocht en was achtereenvolgens eigendom van enkele bekende families van de streek.

Het was dan ook nuttig om er, onder massale belangstelling, een geleid bezoek aan te brengen.

Mei 1976 – Klachtbrief

Er werd een brief gericht aan de toenmalige Burgemeester, Henri Simonet, om hem te wijzen op een aantal belangrijke Anderlechtse gebouwen zoals Hoeve Elsocht (Adolf Willeminstraat 204), oude hoeve van Kraainem (Sylvain Dupuislaan 309), werkplaats in de St. Guidostraat nr. 6, het Vandepierenboomhuis (Dapperheidsplein 17), Hoeve Elishout (Emile Grysonlaan).

4 september 1976 – Tentoonstelling “ Het Dapperheidsplein”

Op genoemde datum ging de vernissage door van de tentoonstelling “Het Dapperheidsplein – vroeger nu. Het was een echt succes.

26 september 1976 – Collegiale Kerk Sint Pieter en Guido

Op genoemde datum werd een geleid bezoek gebracht onder leiding van de heer Jos Petry , leraar toeristische gidsen hoger onderwijs aan de Collegiale Kerk van Sint Pieter en Guido.

16-17 oktober 1976 – “Het Broek zoals het was en wordt”

Genoemd weekend werd een tentoonstelling over het verleden van deze echte Anderlechtse wijk, nl. “het Broek zoals het was en wordt” , georganiseerd in de hoeve van Pierre Elsocht-Jacquemins , Adolf Willeminstraat 204.

De tentoonstelling kwam er omdat men zag dat in het Broek heel wat oude herenhoeven, zoals deze van Oppem, zielloos ten onder gingen.

Voor deze tentoonstelling kon men rekenen op een massale belangstelling (minimum 350 mensen).

24 oktober 1976 – Algemene ledenvergadering

Tijdens deze algemene ledenvergadering werd onder de leiding van de kundige en welbespraakte toenmalige conservator, Jean-Pierre Vandenbranden, een twee uur durend geleid bezoek gebracht aan het Erasmushuis dat nog altijd geldt als een pronkstuk van onze gemeente.

1977
------

24 januari 1977 – Diavoorstelling “Brussel door de eeuwen heen”.

Op genoemde datum werd de diamontage “Brussel door de eeuwen heen” voorgesteld en becommentarieerd door de heer Jan De Koster, en dit in twee delen. Het eerste deel ging over het ontstaan van Brussel, de omwallingen, de tijd van Keizer Karel en de huizen van vóór 1700.

In het tweede deel werd bijzondere aandacht besteed aan de Grote Markt en haar gebouwen, de Sint-Nikolaaskerk, spoorwegstations en een overzicht van de stad.

12 februari 1977 – Steendrukatelier.

Die namiddag werd met een beperkte groep een geleid bezoek gebracht aan het “steendrukatelier” in de kelders van het vroegere Artiestenhuis in het Astridpark van Anderlecht.

De begeleiding gebeurde door twee Anderlechtse artiesten, nl. de heren De Doncker en Van Genechten.

23 maart 1977 – . Diareeks over de kerk van Sint-Guido en Pieter

Toen het genootschap voor heemkunde De Swaene vernam dat er op de gemeente plannen bestonden om de omgeving van de kerk, het uitzicht en het niveau van de 19^e eeuw terug te geven, doch waardoor een aantal gebouwen wel eventueel bedreigd konden worden, achten zij het ogenblik gekomen om een diareeks te geven over de hoofdkerk, zijnde de collegiale kerk Sint-Guido en Sint-Pieter en het dorpscentrum van Anderlecht.

Ook deze diavoorstelling kon op een enorm succes rekenen.

28 maart 1977 – Officiële klachten

Onder de vorm van een Open Brief heeft De Swaene de alarmbel geluid omtrent het historisch, heemkundig en bouwkundig patrimonium van de gemeente.

Men vestigde de aandacht op de afbraak van het Spaans Hof, een laat-middeleeuws gebouw in de Sint Guidostraat, wat trouwens het oudste huis van Anderlecht was en dat volgens specialisten waardevoller was dan het Erasmushuis .

Men kloeg ook aan dat er een afbraak gebeurd was van het “Hof van Oppem” dat gelegen was aan de Sylvain Dupuislaan.

Men sprak de hoop uit dat minstens de hoeve Elsocht-Jacquemins niet hetzelfde lot zou beschoren worden en dat men de oude pastorie uit 1832 en het Begijnhof eindelijk eens zou restaureren.

11-12 juni 1977- “Broederschap van St. Guido en processie”

Dat weekend werd onder ruime belangstelling de tentoonstelling gehouden over het “Broederschap van St. Guido en de St. Guido processie”, dit alles in het Anderlechtse Trefcentrum.

21 augustus 1977 – Wandeling domein Heren van Aa

Die dag werd een zomerwandeling met heemkundige inslag onder leiding van Jan Lanckmans georganiseerd , waarbij men o.a. wandelde langs het St. Annaveld (Frankisch kerkhof) en naar het gehucht Paepsem en de Zenne toe.

Het ging dus in feite om een wandeling vanuit het dorpscentrum van Anderlecht naar het vroegere domein van de Heren van AA.

16 oktober 1977 - Wandeling Neerpede

Een bestuurslid van De Swaene, maar tevens een echte heemkundige, de heer Jan Lanckmans, stond in voor het leiden van een wandeling doorheen Neerpede en omgeving.

Het werd de “vierhoevenweg wandeling” genoemd en kon rekenen op een massale opkomst.

14 november 1977 – Klaagbrief

Op 14 november 1977 richtte De Swaene een brief aan de toenmalige burgemeester, Henri Simonet, om aandacht te vragen voor het feit dat weldra de afbraak van het gebouw “Au Petit Château” op het Rechtsplein in Anderlecht zou starten, waarbij men de aandacht vestigde op het feit dat achter dat gebouw zich nog een gedeelte van de herenwoning van burgemeester Van Winghe in erbarmelijke en bouwvallige staat bevond met bovendien een opmerkelijke ingang met deuromlijsting in Lodewijk XVe stijl. (Uiteindelijk heeft men nooit rekening gehouden met deze klacht).

23 november 1977 – Avond “Neerpede Groene Wijk”

In het kader van het thema “Neerpede-Groene Wijk” werd een boeiende dia-avond gehouden in de parochiezaal van Sint-Gerardus Neerpede op genoemde datum (meer dan 95 aanwezigen).

De dia’s brachten een boeiende tocht door de Neerpedestraat, de slagader van dit goddank nog landelijk gehucht, met een bezoek aan bepaalde woonkernen, aan belangrijke en representatieve hoefes etc....

1978
------

24 januari 1978 – Diamontage “Brussel door de eeuwen heen”

In samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum werd opnieuw de diamontage “Brussel door de eeuwen heen “ van de heer Jan De Koster gebracht in het Trefcentrum te Anderlecht (er waren meer dan 150 aanwezigen)

4-5 maart 1978 – Tentoonstelling over “Neerpede vroeger en nu”

Deze tentoonstelling ging door in de Breughelzaal in de wijk Neerpede zelf.

Het ging in feite om een wijktentoonstelling waar honderden mensen op af kwamen, net als personaliteiten van het gemeentebestuur.

21 mei 1978 – Wandeling met Schepen Grijp

Men wou de aandacht vestigen van de bevoegde schepen op het heemkundig erfgoed dat nog steeds in de gemeente aanwezig is.

20 juni 1978 – Contactavond Hoegaarden

Die avond organiseerde men een contact met een andere Brabantse Heemkundige Kring nl. de Kultuurkring , Nieuwhuis van Hoegaarden, door middel van een diamontage getiteld “Dit is Hoegaarden”.

10 september 1978 – wandeling Lennik

Men wandelde het Strobranderspad te Lennik in samen met de leden van de plaatselijke heemkundige “Masiuskring”.

21 september 1978 : klachtbrief

N.a.v. de brand in het Kapittelhuis of Kanunnikkenhuis , deel van de voormalige gemeenteschool nr. 1 in de Kapelaanstraat, richtte het genootschap voor heemkunde De Swaene een brief aan de toenmalige burgemeester, Henri Simonet, met verzoek bij de renovatie rekening te houden met het historische karakter van het gebouw en eventueel ook een lokaal ter beschikking te stellen van De Swaene (hier werd geen gehoor aan gegeven).

10 november 1978 – diavoorstelling “Doorheen het Anderlecht 1900-1978”

Op genoemde avond werd in het Trefcentrum op het Dapperheidsplein te Anderlecht een diavond gegeven met als onderwerp “Doorheen het Anderlecht 1900-1978” door Albert Vanderlinden, Willy Vanderveken en Romaan Lemaire (meer dan 70 aanwezigen) .

1979
------

4 mei 1979 - Dia-avond “ Doorheen het Anderlecht 1900-1978”

Deze diavoorstelling werd speciaal voor de inwoners van de wijk Kureghem gehouden in de zaal van de school in de Georges Moreaustraet 104.

2-3-4 juni 1979 – Tentoonstelling “Anderlecht vroeger en nu”.

In het kader van “1000 jaar Brussel” organiseerde De Swaene in Anderlecht een tentoonstelling over “ Zichten van Anderlecht oud en nieuw” . Er waren vele foto’s, vooral van “Het Pleintje”, de oude dorpskern, de St. Guido viering, sport e.a. bonden, oude ambachten en stielen, de Romeinse en Frankische opgravingen, boeken en documentatie , etc...

Tevens werd een diamontage afgerold met oude en nieuwe gezichten naast elkaar met als geluidsachtergrond het verhaal over Anderlecht dat op vrijdag 1 juni 1979 door de BRT werd uitgezonden in het programma “wijk in de stad”.

Er kwamen meer dan 1500 mensen op af.

Zomer 1979 - Herstelling St. Guidokapel

De bestuursleden van De Swaene hebben in 1979 niet stilgezeten en hebben de St. Guidokapel aan de Itterbeekselaan volledig in orde gebracht.

18 september 1979 – Tentoonstelling “100 jaar gemeentehuis”

Naar aanleiding van het 100 jarig bestaan van het gemeentehuis werd een tentoonstelling georganiseerd waaraan De Swaene zijn medewerking verleende.

21 oktober 1979 – Wandeling “Van Westland tot Westrand”

Op die dag werd een wandeling georganiseerd onder de titel “ Van Westland tot Westrand en terug”.

Onder de leiding van de gids Staf Van Acker, werden de leden geleid langs de Broekbeek, de St. Alenakapel , het Neerhof, de St. Ambrosiuskerk, en het park met de Alenatoren naar het kasteel van Dilbeek toe.

Het geheel werd georganiseerd in samenwerking met A.B.C. 78.

1980
------

29 februari 1980 – Algemene Ledenvergadering

Een algemene vergadering werd gehouden in het Trefcentrum, Dapperheidsplein te Anderlecht om 20 uur met diavertoning over de St Guidokapel en een wandeltocht door het Pajottenland, dit alles gevolgd door een koffietafel, terwijl kleine fotoalbums te koop gesteld werden van onuitgegeven foto's en voor de aanwezige leden er een kosteloze verloting was van een grote afbeelding in omlijsting.

21 september 1980 – Wandeling “Oude Dorpskern”

Samen met de VTB en andere leden van de Culturele Raad Anderlecht werd een geleide wandeling doorheen de oude dorpskom van Anderlecht gebracht op genoemde datum vanaf 15 uur onder leiding van een bestuurslid, de heer Albert Dockx.

12 oktober 1980 – Wandeling Anderlecht

Op die datum ging de 2de heemkundige wandeling door onder de leiding van het bestuurslid, de heer Albert Dock.

Er waren 15 deelnemers.

1981
------

15 maart 1981 – bezoek aan de kerk en het klooster van Edingen

Op genoemde datum werd een geleid bezoek gebracht aan Edingen met bijzonder aandacht voor het Capucijnenklooster dat reeds in 1615 gesticht werd door Karel Van Arenberg en Anna de Croy en aan de parochiale Sint Nikolaaskerk uit de 14^e en de 15^e eeuw , met een mooi beeldhouwd portaal en een beiaard met 32 klokken en waarin zich de begraafplaatsen bevinden van de heren van Edingen.

31 mei 1981 – Heemkundige wandeling in Vorst

Op die datum werd onder de kundige leiding van de heer Albert Van Lil een wandeling gebracht met bezoek aan de St. Augustinuskerk, het Dudenpark, de St. Denijskerk, de Abdij (die in vroegere tijden verschillende hoeven bezat in Anderlecht).

1982
------

19 maart 1982 – Diavoorstelling “Langs de grenzen van Anderlecht”

Die avond werd in het Trefcentrum van Anderlecht een diaprojectie gegeven onder de titel “Langs de grenzen van Anderlecht” door een bestuurslid, de heer Albert Vanderlinden.

Vertrekkende vanuit Kuregem en het Zuidstation toonde hij een reeks typische, misschien onbekende zichten, van de oude Zenne, het kanaal, het COOVI, de oude Halleweg, de Vogelenzangwijk, Meylenmeers, Koeivijver, en de Van Souststraat .

23 mei 1982 - Pedewandeling

Ingevolge een fikse regenbui werd er niet doorgewandeld tot St. Anna Pede , maar werd een bezoek gebracht aan een plaatselijke schilder met uiteenzetting van een deelneemster, Mevrouw Mertens, over bloemen en planten.

Het geheel ging door in samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum

19 september 1982 – bezoek aan Beersel

Ook deze activiteit ging door in samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum.

Er werd een bezoek gebracht aan de St. Lambertuskerk, het Herman Teirlinck museum en de oude Gueuze brouwerij Oud Beersel. Afsluitend werd het kasteel van Beersel bezocht.

26 september 1982- Meise

Op die dag werd onder leiding van de heer Jan Jacobs een bezoek gebracht in en rond Meise.

17 oktober 1982 – Wandeling Anderlecht

Er werd een 3^e heemkundige wandeling georganiseerd doorheen Anderlecht onder de kundige leiding van een bestuurslid, de heer Albert Dockx.

Ditmaal ging de aandacht naar de Busselenberg en de kapellekens en werd er vertrokken vanuit het Trefcentrum - Dapperheidsplein, langs Veeweyde , over de Itterbeeksebaan naar de Adolf Willemynstraat toe.

1983
------

21 januari 1983 – Diavoorstelling “De wilde flora”

Er werd een dia-avond gegeven over “de wilde flora van onze streek”.

Er werden meer dan 500 dia's aangeboden door de heer Jef Michiels in samenwerking met de heemkring “Bodeghave” van Sint-Martens-Bodegem.

8 maart 1983 – industriële archeologie

Informatieavond met diavertoning over industriële archeologie.

Het geheel werd gebracht door de heer Adriaan Linders , beheerder van de Vlaamse Vereniging voor Industriële Archeologie.

10 maart 1983 – wandeling Neerpede

Er werd een Pedewandeling georganiseerd onder leiding van een bestuurslid, de heer Jozef Lox.

20 maart 1983 – De kathedraal van St. Goedele en St. Michiel

Op genoemde datum werd , in samenwerking met het Davidsfonds , onder leiding van Dr. Paul De Ridder een bezoek gebracht aan de Brusselse kathedraal.

24 april 1983 – Bezoek aan het Neerhof

Onder leiding van een bestuurslid, de heer Albert Dockx, werd een bezoek gebracht aan het Neerhof te Dilbeek.

30 mei 1983 – Brabantse sagen

Professor Alfons Roeck bracht een vertelavond in samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum rond Brabantse sagen en volksverhalen.

19 juni 1983 – wandeling Vlasendaal

Op die dag werd een natuurwandeling georganiseerd in en om Vlasendaal, zijnde een grensgebied tussen Anderlecht en Dilbeek.

Het geheel ging door onder leiding van een bestuurslid, de heer Albert Vanderlinden.

Tijdens het wandelen werd er ook een bezoek gebracht aan een aantal interessante hoeses.

3 juli 1983 – Kerk Itterbeek

Op die datum werd een voordracht gegeven in de kerk van Itterbeek door Machteld De Schrijver .

Ook de tentoonstelling in de kerk was heel boeiend.

28 augustus 1983 – Halle

Op die dag werd er een uitstap georganiseerd samen met Davidsfonds Anderlecht Centrum naar Halle met een bezoek aan de Basiliek, de Crypte, het Zuidwest Brabants Museum en daarna een wandeling door de heide .

25 september 1983 – Grimbergen

In samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum werd een bezoek gebracht aan Grimbergen, met een bezoek aan het lokale museum gevolgd door een aangename wandeling.

1984
------

17 februari 1984 – Voordracht : “parochiale geschiedenis”

In samenwerking met het Davidsfonds Anderlecht Centrum werd een voordracht gegeven over de parochiale geschiedenis van Anderlecht door Ereconservator Jan Verbesselt.

30 maart 1984 – Dia-avond “Anderlecht”

Samen met Machteld De Schrijver gaf een bestuurslid, de heer Albert Vanderlinden, een dia-avond over Anderlecht, terwijl het aanwezig publiek verzocht werd commentaren en aanvullingen te geven.

Het geheel was een zeer groot succes.

14 mei 1984 – Hekserij vroeger en nu

Die dag werd een spreekbeurt gegeven door Professor Roeck over de hekserij vroeger en nu.

20 mei 1984 – Kruidenwandeling

Er werd op die dag een kruidenwandeling georganiseerd onder leiding van Dr. Margriet De Ridder.

Ondanks het regenweer waren alle aanwezigen zeer opgetogen.

23 september 1984- Scheut

Een geleid bezoek aan het China museum in Scheut bracht heel wat geïnteresseerden op de been.

25 november 1984 – Het Rad

Er werd op die datum een heemkundige wandeling georganiseerd naar de Anderlechtse wijk “Het Rad” met een bezoek aan de tentoonstelling “Een eeuw leven op het Rad”.